

Pieņemts spriedums lietā par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu

Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2009-93-01 “Par Civilprocesa likuma 400. panta pirmās daļas 1. punkta un 405. panta pirmās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam”.

Satversmes 92. pantā noteic tiesības uz taisnīgu tiesu.

Civilprocesa likuma (CPL) 400. panta pirmās daļas 1. punkts paredz, ka saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana pieļaujama pēc līgumiem par saistībām, kas nodrošinātas ar publisku hipotēku vai komerčķīli. CPL 405. panta pirmā daļa noteic, ka pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu izlemj tiesnesis vienpersoniski uz iesniegtā pieteikuma un tam pievienoto dokumentu pamata septiņu dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas, nepaziņojot par to pieteicējam un parādniekam. Savukārt CPL 405. panta trešā daļa paredz, ka tiesneša lēmums stājas spēkā nekavējoties, un tam ir izpildu dokumenta spēks.

Pieteikuma iesniedzēji uzskatīja, ka apstrīdētajās normās paredzētā kārtība, citastarp, parādnieka neuzklausīšana un tiesneša lēmuma pārsūdzēšanas liegšana neatbilst tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Tiesa atzina, ka CPL 405. panta apstrīdēto normu leģitīmais mērķis ir ātra lietu izskatīšana, tiesu noslogotības samazināšana un personu tiesību aizsardzība, proti, tiesas tiek atslogotas, līdz ar to citām personām ir izredzes uz ātrāku lietas izskatīšanu.

Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana nodrošina vienkāršotu un paātrinātu parāda atgūšanas procedūru. Tā ir vērsta uz civiltiesiskās apgrozības veicināšanu un lietas izskatīšanas vienkāršošanu. Saistību bezstrīdus piespiedu izpildes jēga nav atcelt lietas izskatīšanu pēc būtības. Strīda izšķiršanu likums atliek uz vēlāku laiku, jo tiek prezumēts, ka strīda nav.

Tiesa norādīja, ka Civilprocesa likums paredz parādniekam iespējas aizstāvēt savas tiesības un intereses arī saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanas gadījumā, piemēram,

iespēja apstrīdēt bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, lūgt apturēt bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, celt apvērsuma prasību vai atpakaļizpildīšanas prasību.

Taču tiesa norādīja arī uz to, ka parādnieka tiesības tiek nodrošinātas tikai tādā gadījumā, ja viņš ir iepriekš brīdināts par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu.

Ja saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana lietas tiktu izskatītas prasības tiesvedības ietvaros, tas būtiski noslogotu tiesas un pagarinātu visu lietu izskatīšanas termiņus. Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana ļauj efektīvi īstenot parāda piedziņu, bet gadījumiem, kad rodas strīds par pašu saistību, ir paredzēta kārtība, kādā saistību var apstrīdēt tiesā.

Tādējādi Satversmes tiesa atzina apstrīdētās normas par atbilstošām Satversmes 92. pantam.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā dienā, kad tiks publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā: <http://www.satv.tiesa.gov.lv>.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274